Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 189. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го ЖОВТНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 5, 1983 No. 189. VOL. XC.

ПОНАД 18,000 УКРАЇНЦІВ З УСІХ ГРОМАД В ЗСА ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ В 1932-33 РОКАХ, ВЗЯВШИ УЧАСТЬ У МЕМОРІЯЛЬНІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ У ВАШІНҐТОНІ 2-го ЖОВТНЯ; ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ ЗАКІНЧЕНО МЕМОРІЯЛЬНИЙ ТИЖДЕНЬ В СТОЛИЦІ ЗСА

ЗГАДАЙМО САМІ І ПРИГАДАЙМО ІНШИМ...

(СЛОВО ПІД ЧАС МЕМОРІЯЛЬНОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ У ВАШІНҐТОНІ 2-ГО ЖОВТНЯ 1983)

Д-р І. Флис виголошує своє слово

Коли вони вмірали — їм дзвони не грали... І ніхто не плакав над ними... Лиш зорі вмивались сльозами...

А були їх мільйони! Щонайменше сім мільйонів; але могло бути і десять, і більше... Мільйони дітей, жінок і чоловіків, наших кров від крови і кість від кости сестер і братів-українців.

Вони померли у страшних муках від пляново зорганізованого їхнім комуно-московським гнобителем-окупантом голоду тільки тому, бо вони були автохтонами і власниками тієї колись медом і молоком текучої землі, яку називали шпіхлірем Европи... Бо вони вірили в Бога і бажали по своєму Йому молитись... Бо вони цінили волю і хотіли на волі жити... За те їх замучено, за те вони вмерли...

Було це 50 років тому, у проклятих народом 1932-му і 1933-му роках. Ви знаєте це. Між нами, навіть тут приявними, є ще такі, які були наочними свідками та з власних переживань знають і пам'ятають ті голодоморські страхіття в Україні 50 років тому...

В хатах, на подвір'ях, на дорогах, в полях і лісах лежали опухлі з голоду трупи дітей, жінок і чоловіків, бо гробокопателі не вспівали їх закопувати. Бувало і таке, щок вони ці урядові гробокопателі, прийшовши до хати, щоб забрати кілька трупів померлих з голоду, забирали зразу і опухлих живих, щоб опісля по них не вертатись, і закопували їх живими...

Одні вмирали з голоду, а інших кат розстрілював за те, що знайденими на полі і схованими колосками хотіли рятуватись від голодної смерти.

У тих проклятих роках вся Україна була одним великим цвинтарищем. Опустіли не тільки двори і хутори, але й цілі села вимерли з голоду. Навіть собаки не вили, бо їх не було, їх поїли голодні люди... Всі страхіття Дантового пекла блідніють перед тим страхіттям голодоморства, що їх вчинила народовбивча Московія в Україні 50 років тому.

Сказано, що коли ці мільйони українських жертв голодоморства умирали, їм „дзвони не грали і ніхто не плакав над ними"...

Та не тільки тоді 50 років тому, але й сьогодні, 50 років пізніше, кожному в Україні, хто згадував би сам, чи пригадував би іншим це голодоморство та його спричинників і його жертви, того могла б постигнути така сама доля, як тих, про яких там згадувати не вільно.

Тому то справді священний обов'язок і головна відповідальність за цю згадку самим і пригадку іншим найбільшого в історії людства голодоморського злочину, його спричинників та його жертв, припадають нам, українцям на волі, зокрема нам, українцям на цій тричі благословенній вільній землі Вашінґтона, біля величного пам'ятника якому ми сьогодні зібралися.

Тож насамперед схилімо наші голови та в найглибшій пошані згадаймо мільйони тих наших братів і сестер українців, які у голодній катастрофі 50 років тому, як і перед нею та після неї, життя своє віддали, бо не хотіли коритися ворогові окупантові, який загарбав їхню землю та намагався вирвати з їхніх душ і сердець віру в Бога, намагався перетворири їх на своїх послушних, безвольних рабів...

Схилімо наші голови також у пошані і співчутті до усіх тих - а такі є і тут, між нами сьогодні — що їм самим пощастило врятуватися від голодоморської заглади, але які втратили в ній своїх батьків і матерів, сестер і братів...

Згадка та вшанування жертв комуно-московського голодоморства України 50 років тому є першою частиною нашого меморіяльного зібрання тут сьогодні. Про другу і головну частину — пригадки іншим того голодоморського злочину, його спричинників та його жертв — скажуть вам інші.

А ми у цій меморіяльній частині нашої програми згадаймо також слова Поета: „Ти на ніч дивись, бо яка б ніч взагалі не була на землі, прийде ранок колись..." Ми згадуємо сьогодні найтемнішу із темних голодоморську ніч в Україні 50 років тому, і вшановуємо мільйони її українських жертв. Але згадуймо цю темну ніч в надії на той ранок, який раніше, чи пізніше, але таки „прийде колись..."

Уже після тієї найтемнішої з темних голодоморської ночі в історії України 50 років тому, серед безлічі інших були і такі надійні заповідники світанку, як український визвольний рух із його легендарною Українською Повстанською Армією, Першою Дивізією Української Національної Армії та іншими військовими і повстанськими з'єднаннями, як і поставою цілого українського народу під час Другої світової війни...

Як наші „Шестидесятники" і наші дисиденти після них...

Також поза Україною було чимало подій, що їх можна вважати за проблески українського світанку: встановлення українських студій і Українського Наукового Інституту в Гарвардському університеті.

(Закінчення на ст. 4)

Вашінґтон. — Масово, жалібно і гідно вшанувала українська громада в ЗСА понад сім мільйонів жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках, розкриваючи у повній мірі перед американським світом цей найбільший злочин червоної Москви у безпосередньому відношенні до українського народу і до людства взагалі.

Величавою Меморіяльною маніфестацією у цій столиці ЗСА і могутнім, під мистецьким оглядом бездоганним Меморіяльним концертом в Центрі ім. Джана Кеннеді українська громада закінчила Меморіяльний Тиждень у Вашінґтоні, започатковуючи в цей сам час нову фазу згаданням самим і пригаданням іншим, фазу широкої інформаційної акції на політичному, науковому і суспільно-громадському рівнях, що першим відлунням пролунала в американських засобах масової інформації під час цілого тижня у Вашінґтоні.

Понад 18,000 українців — згідно зі ствердженнями місцевої поліції — з усіх закутків Америки, як теж із східніх громад Канади, взяли участь у чотиригодинній Меморіяльній маніфестації, яка розтягнулася на біля 20 бльоків „серця політичного Вашінґтону" — від пам'ятника Джорджа Вашінґтона до вулиць 16-ої і „К", півтора бльоку від совєтської амбасади, в сторону якої на адресу Кремля полинули голосні обвинувачення за один з найбільших злочинів в історії людства, з уст не тільки українців, але й численних неукраїнських промовців — учасників Маніфестації перед, під час і після походу.

„Ми, молоді українці, народжені вже тут — в Рочестері, в Бриджпорті, в Сан Дієго, у Милвокі, в Атланті, в Чикаго, Ню Йорку і Філядельфії — не забудемо цього злочину Москви і прирікаємо, що смерть мільйонів невинних чоловіків, жінок і дітей в Україні 50 років тому не піде безкарно в забуття", — сказав Орест Дейчаківський, молодий український активіст в ділянці людських і національних прав і працівник американської Комісії в справі безпеки і співробітництва в Европі, що її очолює конгресмен Данте Фассел. Слова цього молодого активіста становили частину заяви в імені маніфестуючих українців, що її він відчитав через голосник на закінчення Маніфестації на перехресті вулиць 16-ої і „К".

Всі запитувані поліцянти, які загородили дорогу до совєтської амбасади, як і ті, що супроводили похід, висловлювались позитивно про учасників, вживаючи кількакратно слова „dignified" у відношенні до маршуючих мас, серед яких крім молоді і старших віком громадян, переважало середнє покоління професіоналістів.

Маніфестацію біля пам'ятника Вашінгтона відкрив, після відспівання американського національного гимну солістом-баритоном Яремою Цісаруком, проф. д-р Петро Стерчо, голова Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках, який відав усіми аспектами цієї величавої події у Вашінгтоні, другої величиною після відкриття пам'ятника Т. Шевченка тут в 1964р. Д-р Стерчо попросив Блаженнішого Владику Мстислава виголосити молитву, після якої Владика сказав ще й коротке звернення-слово до учасників і до представників Уряду ЗСА.

На прохання проф. Стерча на сцену внесено три символічні чорні труни з написами англійською мовою про загибель 7-ми мільйонів невинних людей в штучно і з премедитацією спрепарованому Москвою голоді в Україні 50 років тому.

На сцені, крім церковних достойників і деяких членів КГК, були теж промовці та представники різних організацій. Почесну стійку тримали члени Пласту і ОДУМ-у. Перед сценою стояли представники молодечих і комбатантських організацій та деякі свідки голоду. Молитву англійською мовою відмовив пастор Володимир Боровський, екзекутивний секретар Українського Євангельського Об'єднання Північної Америки.

Ведучий програмою д-р Мирон Куропась представив першого промовця, особистого представника президента Роналда Регена, затрудненого в Білому Домі його спеціяльного асистента Мортона Блеквелла, який відчитав звернення Президента та передав від нього співчуття українському народові за понесені ним жертви штучно спрепарованого ґеноциду.

Великий ентузіязм публіки, число якої зростало кожної хвилини, викликала блискуча промова конгресмена Дона Риттера з Пенсильвенії

(Закінчення на стор. 3)

(Фота: редакція „Українського Тижневика")

Під час відчитання декларації біля совєтської амбасади на перехресті вулиць 16-ої і „К".

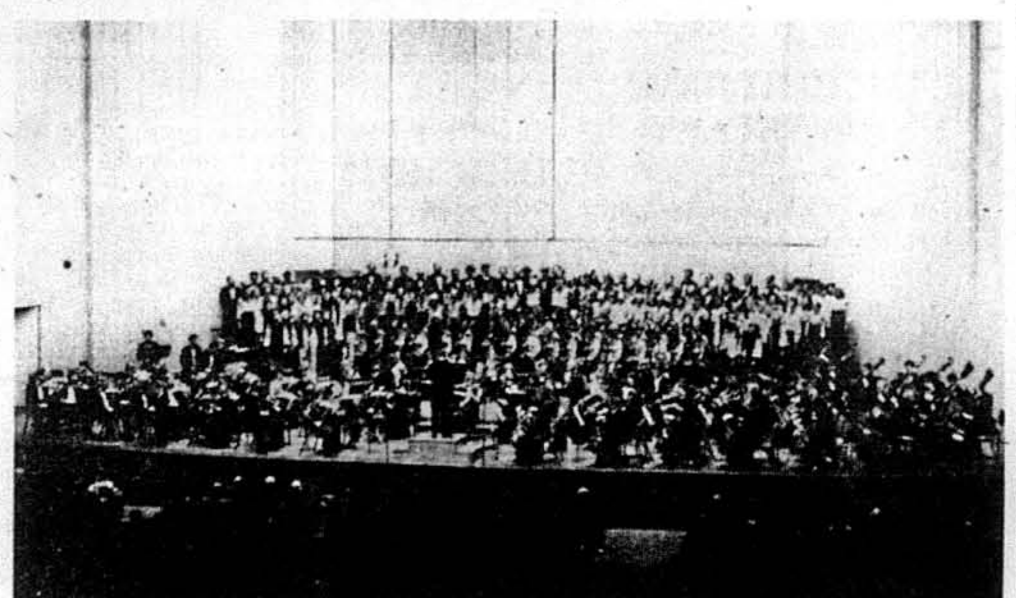

Маршерує пластова молодь.

НЕЗАБУТНІЙ МЕМОРІЯЛЬНИЙ КОНЦЕРТ

Вашінґтон (Л. В-а). — Маєстатична будівля Культурно-Мистецького Центру ім. Джана Ф. Кеннеді, над мальовничою рікою Потомак, з фонтанами навколо, скульптурами, плеканою зеленню й барвистими квітами, тут, гостила у приміщенні великої Концертової залі українських і численних американських глядачів-слухачів, які, викупивши всі квитки до останнього, були учасниками й свідками великої і незабутньої, навіть унікальної мистецької події — Меморіяльного Концерту, „найкращого концерту року", — за висловом впливових великих вашінґтонських щоденників, — для вшанування пам'яти мільйонів жертв „Забутого Голокосту", жертв штучного голоду, створеного московським червоним окупантом на землях України 50 років тому.

Двогодинний Концерт розпочався о 3-ій годині по обіді, в соняшну неділю 2-го жовтня, відразу після закінчення Меморіяльної маніфестації, виступом Симфонічної оркестри Ферфекс, що складається з 108 членів, під керівництвом диригента Вілліяма Гадсона, виконанням американського і українського гимнів, що їх проспівали всі зібрані у залі.

Оркестра і хори на сцені Центру ім. Дж. Кеннеді.

Після співу обох Славнів, голова КГК д-р Петро Стерчо привітав гостей і учасників програми та пояснив мету цього Концерту, після чого представив особистого посланця президента Роналда Регена, голову „Голосу Америки", Кеннета Томлінсона, який відчитав „Слово" Президента до зібраних тут українців і неукраїнців у цей великого значення день. Він навів теж уривки з славнозвісної Лінкольнової промови в Ґеттисбурзі про неподільність поняття волі, якою повинні втішатися всі люди на землі. „Слово" Президента оплескували з щирістю зібрані в залі 2,800 осіб, як і коло 300 виконавців на сцені.

Тоді під привітальні оплески на сцену вийшов співак опери „Метрополітен" з Ню Йорку, прекрасний виконавець української клясики, маестро Андрій Добрянський. У супроводі Симфонічної оркестри він виконав арію Остапа з опери „Тарас Бульба" Миколи Лисенка — „Що ти вчинив?". Його спів сприйняла заля з великою прихильністю, що продовжувалося теж тоді, коли на сцену вийшла чарівна Рената Бабак, мецо-сопрано колись „Великого театру" в Москві, яка якраз 10 років тому „вибрала свободу", залишивши назавжди СССР, де немає вільної творчої праці ані вільного існування. На початку свого виступу (обоє солістів висту-

(Закінчення на ст. 4)

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ПОЇДЕ ДО ФІЛІППІН

Вашінґтон. — Білий Дім повідомив у понеділок, 3-го жовтня, про відкладення на невизначений час заплянованої поїздки президента Роналда Реґена наступного місяця на Філіппіни, до Індонезії і Таїлянду, оправдуючи таке рішення потребою Президента залишитися у Вашінґтоні, щоб бути присутнім на засіданні Конгресу при обговоренні бюджету та інших важливих питань.

Президент все таки плянує відвідати Японію та Південну Корею в середині листопада. Речник Білого Дому Леррі Спікс заявив, що рішення Президента „ні в якому разі не міняє основного позитивного відношення" між ЗСА та трьома країнами, які виключені з пляну відвідин Президента.

Офіційні особи Білого Дому повідомили, що Президент вирішив змінити маршрут своєї подорожі минулого четверга з огляду на велику затривоженість серед деяких дорадників Президента неспокійним становищем на Філіппінах, де протиурядові демонстрації доходили до зударів з поліцією і військами.

Дружина Президента Несі також висловила побоювання з огляду на тривожні умови на Філіппінах, особливо після вбивтва колишнього сенатора Беніньо Акіно.

Але речник Спікс та інші офіційні представники вважають міркування безпеки другорядною причиною в порівнянні з, як він висловився, „особливо відповідальним" законодавчим періодом на початку листопада. Президент Реґен плянував розпочати свою 15-денну подорож 2-го листопада.

Державний секретар Джордж Шулц і радник безпеки Вілліям Кларк радили Президентові продовжувати здійснення подорожі в країни Азії повністю. Офіційний представник Білого Дому пояснив їх наполягання тим, що відмова відідати Філіппіни може позбавити президента Філіппін Маркоса відповідної опори, яка йому дуже потрібна в тривожний час зростаючої опозиції проти нього.

Після всесторонніх розважань Білий Дім прийшов до висновку, що президент Реґен зможе відвідати Філіппіни під час своєї другої подорожі до Азії в квітні наступного року, коли він відвідуватиме Китай.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Протиатомова демагогія Москви

На заклик Роналда Реґена, щоб Совєтський Союз увійшов через „відчинені двері" й засів із ЗСА за стіл переговорити про редукцію різних родів зброї, щоб осягнути паритет, Андрей Ґромико, порозумівшись із своїм шефом Юрієм Андроповим відкинув цю пропозицію, заявивши, що політика Совєтського Союзу змагає до знівечення взагалі всього атомового арсеналу. До цієї заяви через день прилучився і сам Андропов. На перший погляд — це чудова пропозиція: знищивши існуючий у світі атомовий арсенал — світ позбувся би тієї примари, яка йому відбирає сон, бо лякає війною в атомовій добі, війною, де не було б переможців і переможених, а була би катастрофа цілого людства. У цьому саме й демагогія кремлівських володарів, що вони розраховують на наївність чи просто неграмотність найширших верств усіх народів у світі.

Тим часом насправді ця заява кремлівських володарів — це черговий обман власного й чужинецького суспільства. Поперше совєти не допускають на свою територію ніякої міжнародної контрольної комісії і ніхто не міг би перевірити, що коли західні країни, які мають атомову зброю (ЗСА, Британія, Франція) знищили б її, то СССР її заховав би. Захід дозволив би на міжнародну контролю, СССР її не допустив би. Тому насправді Москва не хоче загального атомового роззброєння, а хоче одностороннього роззброєня Заходу, себто — загибелі Заходу.

Подруге, справа не в атомовій зброї, а взагалі у збройній перевазі Совєтського Союзу. Роналд Реґен змагає до вирівняння диспропорції, яка настала між американськими і совєтськими збройними силами в різних родах зброї в наслідок занедбання Америкою за останніх десять років. Наприклад, ЗСА мали в 1981 році на суші 1,052 ракети різного типу, СССР мав їх 1,398. ЗСА мали на морях 676 ракет, СССР 970. Америка має 75 літаків-бомбардувальників на далеку віддаль, — Совєтський Союз 105. Диспропорція щодо військових кораблів ще більша. А вже найбільша — щодо суходільного війська. СССР розпоряджає просто невичерпним людським потенціялом, що його може використовувати для своїх панцерних військ, які мають Західню Европу, так мовити, під своїм боком, коли ЗСА відмежовані від Західньої Европи Атлантійським океаном.

Зрештою, у Першій і Другій світових війнах не було ще атомової зброї, яка вперше появилась в ужитку у налетах на японські міста Гірошіму і Наґасакі вже в 1945 році. А в Першій світовій війні Америка втратила на бойовищах 53,513 убитих, у Другій світовій війні 292,191. Франція втратила в одній битві під Верденом у Першій світовій війні 40,000 убитих і там є тепер найбільший у світі військовий цвинтар. Ідеться не про таку чи іншу зброю, а про мир. І при велетенській перевазі Совєтського Союзу в наземному війську з його панцерними возами, танками і ракетами на близьку, середню і далеку віддаль, саме атомова зброя в руках Заходу є ґарантією, що СССР не зважується на похід до Атлантійського океану. Це саме та „атомова стратегія" яку виготовлено зараз після встановлення у 1948 році Атлантійського бльоку (НАТО) західніх европейських країн разом із Америкою і Канадою. Захід не має сили зупинити похід совєтських наземних військ іншим способом, як тільки атомовими гарматніми стрільнами, атомовими ракетами, атомовим збомбардуванням совєтського запілля.

Західні лідери завжди застерігалися, що вони прагнуть миру і перші не розпічнуть війни, не маючи ніяких завойовницьких інтересів і цілей. Але вони відмовилися будь-коли заявити, що не використають атомової зброї в обороні своєї території у випадку совєтської аґресії. Тому всі ці протинуклеарні демонстрації, які йдуть у різних містах Західньої Европи та відбулися й у Вашінґтоні — це діло совєтської аґентури і неграмотности західніх, включно з американськими, пацифістів. Славити Господа, у проводі вільного світу стали такі люди, як Роналд Реґен із своїми співробітниками типу Каспара Вайнберґера і Вілліяма Кларка та Джін Киркпатрик і британська Марґарет Тачер і навіть соціялістичний президент Франції Франсуа Міттеран, який знає суть совєтської імперії і її завітню ціль „угробити світ".

Реґен має повну рацію, що договори про обмеження зброї САЛТ-1 і САЛТ—2 не мають ніякої практичної вартости, бо не зменшують загрози нової війни. Він має рацію, що єдиним реальним потенціяльним новим аґресором є Совєтський Союз. За ствердження Реґеном цієї правди ненавидять його кремлівські володарі. Їх нова протиатомова демагогія не матиме успіху.

Михайло Кучер

ДВА КАРДИНАЛИ ОДНОГО НАРОДУ

Світ увійшов у тяжку боротьбу між добром і злом. Головні вороги людськости — це гітлерівський нацизм і ленінський комунізм. У минулому Церква не вагалася їх ідентифікувати в енцикліках 1937 року, коли наступ комунізму на Церкву і цілий світ не був так виразний, а саме divini redemptoris про комунізм і mit brennender Sorge про гітлеризм.

Від 1937 року аж по наші дні небезпека комунізму побільшилася, але Церква майже припинила обвинувачення комунізму. Запанувала незрозуміла мовчанка. Страшна мовчанка в обличчі зла з одного боку і з — другого багато слів, щоб ту мовчанку якось виправдати чи пояснити.

Коли Папа Пій XII недвозначно засудив і обвинуватив комунізм, то 322 єпископи вимагали натаврувати його „як такого" у відомому документі. Таку петицію єпископів, щоправда, зігноровано і над нею дискутовано, але з того часу слово „комунізм" зникло з церковних документів.

Мовчанка вимагала пояснення. Комунізм у світі поширювався. Постала так зв. „суспільна доктрина" за Папів Леона XIII і Пія XI. Церква визнала, що треба одночасно засудити дві системи: „капіталізм" і большевицький „соціялізм". Таким чином Церква зайнялася ідеологією.

Ідеологічний дуалізм ділить світ на дві протилежні системи. Одна система має скапітулювати. Системі капіталізму закинено його невистачальність. З другого боку „соціялізм" не знайшов застосування в реальному житті. Утопія залишиться утопією, але на шляху до здійснення пожерла десятки мільйонів жертв.

Викликає глибоке занепокоєння те, що Церква поставила поруч себе дві системи, які себе виключають, і почала їх порівнювати.

Комунізм не тільки несправедливий, тиранський і атеїстичний. Комунізм фальшивий, бо фальш лежить в основі його „доктрини". Комунізм потрапив здеґрадувати людину і примусив її ціле життя брехати.

Визнано, що „соціялізм" потребує поправи, бо в основному „добрий", а капіталізм вимагає зміни.

Восени 1965 року, у добу найчорнішого сталінізму, кардинал Вишинський сказав, що неможливо говорити про один світ. Існує світ, зформований засадами „діямату" (діялектичного матеріялізму). Світ перестав бути єдністю, тому що його частину силою відірвано і зформовано, згідно засад діялектичного матеріялізму.

Соціялізм фактично не існує. Замість нього маємо державу діямату. З такою державою не можуть бути жадні розмови та умови. Умова зобов'язує тільки Церкву, а не комуністичну державу. Завдання діялектичного матеріялізму — знищення Церкви, а Церква має обов'язок дотримувати умови. Завдання комунізму виразне — зламати людину, поставити її на коліна і заставити ціле життя брехати.

Державу діямату не можна назвати соціялістичною, з нею не можна мати діялогу, бо тоді треба признати, що вона дбає про добро народу. Треба мати на увазі, що настане боротьба між польським народом і міжнародним комуністичним рухом. Настане змагання поміж польським народом і московською імперією. „Діялог" підвищив би противника (державу діямату) до стану партнера, який багато сильніший від суспільства. Людина починає брехати і може (чи мусить) врешті скапітулювати.

Стільки сказав Великий Кардинал.

Після проголошення воєнного стану промовив новий польський кардинал Ґлемп. Він попередив народ перед реакцією силою на запровадження воєнного стану. Військова влада з суспільством розмовляти не буде. Військовий стан — це „менше зло", яке зустріло Польщу.

Якщо погодимось, що подібні міркування правильні, казав кардинал Ґлемп у проповіді з 13-го грудня 1981 року, то пересічна людина (!) мусить підпорядкуватися новому становищу.

Висновок кардинала Ґлемпа простий — не виступаймо силою проти держави діямату, бо це наше спільне добро. А кардинал Вишинський 1965 року ствердив, що „держава діямату" у жадній мірі не служить загальному добру.

Після того з'їзд польського єпископату також боронив „держави, як спільного добра". У такому випадку залишається життя без чести, індивідуальне біологічне існування без правди, яка одна характеризує і виправдує життя людини.

Інакше кажучи, капітуляція. Удар по гідності людини був занадто сильний і несподіваний. Треба було дальших пояснень. Вони прийшли.

„Можливо, — сказав кардинал Ґлемп, — що Церкву обвинуватять у боягузтві, у розладованні радикальних настроїв. Церква буде боронити вартости життя кожної людини. Тому за воєнного стану буде закликати до спокою до відновлення від виступів силою, до того, щоб уникнути братовбивчої війни. Нема нічого більш вартісного, як життя людини".

Одначе Церква не заперечує посвяти життя в ім'я оборони чести, справедливости і свободи, без якої нема гідного життя людини. Якщо Церква застосувала порівняння „соціялізму" з „капіталізмом", тоді „соціялізм" не є абсолютним злом і він не загрожує душі людини. Тому його не можна поборювати ціною втрати життя людини.

У плянетарному маштабі Церква на Заході застосувала такі міркування (філософію), інспіруючи рух за мир, зокрема щодо вжиття атомової зброї.

„Соціялізм" не є абсолютним злом, а „капіталізм" не є абсолютним добром. У такому випадку добро і зло поняття відносні, тому у боротьбі з ними, або між ними не можна вжити атомової зброї. Так міркує Церква на Заході.

Проти такої ґльобалізації філософії протестував великий кардинал Вишинський. Погодження на „державу діямату" приносить небезпечний поділ світу. Матеріялізм один, але має два обличчя — теоретичний матеріялізм соціялістичного світу і практичний матеріялізм західнього світу. Так званий практичний спірітуалізм веде до того, що можна почути голоси, що тільки в соціялістичному світі можливе справжнє християнство, якого нема в капіталістичному світі, переладованому матеріяльними добрами. До того доходить і критика західньої людини, яка дбає тільки про власну вигоду і свою „вартість" оцінює кількістю матеріяльних осягнень.

Два кардинали одного народу, який стоїть самотній в боротьбі за свою душу. Два кардинали одного народу з таким різним розумінням „діялектичного ма-

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО З'ЇЗД ДЕЛЕҐАТІВ БРАТСТВА КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1-ОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА

В днях 3-го і 4-го вересня ц. р. на оселі „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й., відбувся делеґатський З'їзд Братства колишніх вояків 1-ої Української Дивізії УНР. З огляду на те, що на цьому З'їзді обговорювано також сучасне становище Управи Братства щодо кризи в УККА, уважаю за доцільне висловити тут декілька думок, які, на мою думку, варта було б взяти під увагу людям, які стараються справу кризи в УККА залагодити корисно для нашого зорганізованого життя.

Не знаю чим керувалися архітекти організаційної політики, коли ліквідували представника комбатантських організацій в Номінаційній комісії УККА. Таке потягнення не тільки є незрозуміле, але і підозріле, бо чому та більшість, яка називає себе репрезентацією Визвольного Фронту усуває зі списка складу Номінаційної комісії представника комбатантів, які мають моральне право репрезентувати визвольну справу в нашій громаді.

Як знаємо з досвіду минулих літ, наші комбатанти ніколи не мали верховодських амбіцій в своїй праці і всюди там, де вони в громадську працю включалися, були вони прикладом взірцевої співпраці і нікому не загороджували дороги в стремліннях до провідництва. А коли ще візьметься до уваги, що на місце усуненого з Номінаційної комісії представника комбатантів встромлено в склад цієї Комісії представницю жіноцтва ОЧСУ, то хіба не можна дивуватися, що така маніпуляція зчинила такий заколот та кризу в УККА, що й донині наслідків такого дивного потягнення зліквідувати не можна.

В такій ситуації не має підстави нарікати, що комбатанти ведуть партійну політику і впроваджують партійне розбиття в комбатантські організації, бо направду партійництво впроваджують в здорове організаційне життя ті, що стремлять в захопленім УККА вбрати всі інакшедумаючі організації в свої партійні шори.

На згаданім вище делеґатськім З'їзді два делеґати з двох станиць старалися добитися рішення від учасників З'їзду, яке доручало б нововибраній на З'їзді Крайовій управі відкликати представника Управи з Комітету за Правопорядок в УККА. Від внескодавця такого внеску впали навіть погрози, що як Братство свого представника з того Комітету не відкличе, то Братство розколеться на дві франкції.

Та загроза не мала впливу на вислід голосування над тим внеском і після досить довгої дискусії вирішено, що сучасне становище Братства в цій справі є правильне і тому Братство дальше буде працювати спільно з тими організаціями, які стараються привернути правопорядок в УККА. Таке рішення було винесене не в наслідок тиску на делеґатів якимсь одним угрупуванням яке мало на З'їзді свою більшість, бо з ходу нарад делеґатів З'їзду знаємо, що на З'їзді жадне угрупування своєї більшости не мало. Особисто делеґати, які на З'їзді належали до різних політичних угрупувань, але в тій справі, так для громадського життя важливій, всі делеґати, які голосували проти відкликання представництва з Комітету за Правопорядок, керувались не своїми партійними симпатіями, але радше своєю совістю, яка нам диктує, що громадський правопорядок конечно зберегти, бо всякої барви партійна диктатура нашому народові жадного добра не принесе. Це знаємо з власного досвіду і не місце тут тепер роз'ятрювати старі рани з трагічних часів партійних міжусобиць.

Ми не можемо стати по стороні тих, на яких не мають жадного впливу наші церковні достойники, які навіть з нараженням свого високого авторитету старалися замирити нашу громаду в боротьбі за провідництво. Ми не можемо стати по стороні тих, які нехтують величезні осяги нашого всенаціонального дорібку Українського Народного Союзу чи Українського Братського Союзу. Є це такі суспільні установи, які в піонерськім періоді нашого громадського життя вибороли нашій етнічній групі позицію в американській спільноті. Свята наша Церква зі своїми митрополитами і єпископами та наші Союзи дали нам основи до розбудови всіх ділянок нашого життя і тому наше вояцтво прилучилося у стремліннях до заведення правопорядку в нашій репрезентаційній установі до тих твердинь, які виплекали тут і дальше плекають такі загальнонаціональні ідеали, які є основами державного будівництва.

З історії постання держав та історії народів ми всі знаємо, що ще жадна партія в світі не збудувала такої держави, в якій нарід був би господарем своїх державних цінностей. Супремація партії в державі — це похила площина, по якій кожна держава котиться до упадку. І тому народ, як загал, боїться „патріотів партії", які, розбивши свої колись сильні організації, хочуть поділити і нас, щоби накидувати народові свою волю.

Українське вояцтво в дуже тяжких боях освячувало своєю кров'ю наші національні і державні ідеали і ті ідеали це наша всенаціональна цінність. Ми не можемо погодитися з тим, що Визвольний Фронт є власністю одної політичної групи, яка уважає себе елітою суспільства. Наш визвольний фронт, не є тим фронтом на якому збирається

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Душник

СОВЄТСЬКЕ ЦИВІЛЬНЕ ЛЕТУНСТВО НА ПОСЛУГАХ РОЗВІДКИ

Деякі американські спеціялісти у совєтських справах кажуть, що, приказуючи зістрілити корейського пасажирського літака, совєтські верховоди знали, що роблять.

Відомий вашінґтонський колюмніст Джек Андерсон, наприклад, впевняє, що „Сі-Ай-Ей" має засекречений документ, в якому сказано, що Аерофлот є „визначним знаряддям совєтів для збирання шпигунського матеріялу".

Цей документ говорить про довголітнє вживання Аерофлоту совєтами як для контррозвідки, так і для шпигунських завдань за кордоном. Він згадує про те, як одного разу один летун Аерофлоту був змінений тільки для того, щоб провести шпигунську роботу, над однією американською базою, бо американська розвідка відкрила, що на тому літаку „були електронічні апарати, вживані для розвідчих цілей".

Хоч про цей, згаданий вище літак Аерофлоту з „електронічними апаратами" знав американський Уряд і розвідчі органи Америки, проте нікому в ЗСА навіть на думку не прийшло зістрілити й знищити той совєтський літак.

На домашніх (внутрішніх) совєтських літаках є обов'язково аґенти КҐБ, завданням яких стежити за рухами і контактами чужинецьких туристів і для того, щоб перешкодити можливим шпигунських задумам певних туристів.

На заморських летах Аерофлоту аґенти КҐБ мають завдання запобігти евентуальним втечам летунського совєтського персоналу. Персонал Аерофлоту зобов'язаний тісно і всеціло співпрацювати з КҐБ.

Совєтське командування, яке приказало зістрілити корейський пасажирський літак, розцінюючи все за своїми „стандартами", було твердо переконане, що всі інші закордонні пасажирські літаки, так як совєтські, мають завдання збирати розвідчі матеріяли в чужих краях. Тому, зістрілюючи корейський літак, совєтські чинники були певні, що роблять велике „патріотичне" діло для СССР.

Цей автор також цитує звіт Оборонної Розвідчої Аґенції, в якому подано, що на початку цього року совєтська команда вмістила на острові Ітуруп (Курільські острови) 20 бойових літаків типу МІҐ-23 і певне число танків, які, на думку американських мілітарних спеціялістів, „не мають місця чи потреби на малому острові".

Корейський літак, як відомо, перелітав на північ від Охотського моря, яке уважається як міжнародне море. Одначе, совєти є надзвичайно „чулими" в таких випадках, думаючи, що заблуканий літак мав „розвідчі апарати", тож треба було його знищити.

Американський Уряд знає, що таких апаратів на тому південнокорейському літаку не було, натомість американці мають гостро засекречені розвідчі інструменти при т. зв. 6920-ій електронічній групі Безпеки на найдальш на північ висуненому японському острові Гоккайдо, яка зареєструвала ввесь перебіг цієї великої трагедії.

Совєтський уряд, проти якого виступив цілий світ з обвинуваченням за вбивство невинних людей, починає „викручуватися". Як вже згадувано передше, совєтський делеґат на конференцію в університеті в Единбурзі, Шотляндія, Віктор Линник признав, що совєтські пілоти без сумніву „помилково" збили корейський пасажирський літак, уважаючи його за військовий літак. Але В. Линник далі піддержував совєтські офіційні провокативні закиди, що літак мав „шпигунські апарати", і що його завдання було „перевіряти" совєтські оборонні позиції на острові Сахалін.

Юліян Мовчан

АНТИСЕМІТИЗМ І УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКІ ВІДНОСИНИ

(З нагоди українсько-жидівської конференції)

I.

Згідно з повідомленням преси, в днях 17-19-го жовтня ц. р. в університеті Мек Мастер, Гамилтон, Канада, плянується конференція на тему взаємин між жидами та українцями. На конференції має бути заслухано низку цікавих та актуальних доповідей та дискусій з участю відомих українських та жидівських науковців.

В жадній мірі, не претендуючи на „повне" й „бездискусійне" висвітлення такого складного і одночасно дуже важливого для обох народів питання, ми все ж таки з цієї нагоди вважаємо за потрібне звернути увагу бодай на деякі моменти, які хоч і мають великий вплив на українсько-жидівські відносини, але про які наша преса, на жаль, чомусь або зовсім замовчує, або хоч і пише, то дуже поверхово.

Антисемітизм — явище інтернаціональне

Українсько-жидівські відносини та проблему антисемітизму не можна розглядати ізольовано чи відірвано від решти світу, бо антисемітизм — оця віковічна трагедія жидівського народу, є справою міжнародною. Ось кілька відомих фактів.

Ще на початку цього тисячоліття з Еспанії було вигнано жидів. Пізніше так само з Англії їх було вигнано не один, але кілька разів. В XV столітті вигнав жидів з Німеччини „імператор Святої Римської Імперії" Максиміліян I. (Вигнаних жидів тоді прийняла Польща та Литва). У Франції колись дійшло аж до того, що було спалено жидівську громаду з цілого міста. Не багато краще було жидам також у царській Росії, яка не тільки „славилася" своїми погромами (всім відоме гасло московських чорносотенців „Бєй жідов — спасай Расєю!"), але яка аж до самої революції 1917 року за допомогою своєї „черти аседлості" суворо пильнувала, аби жиди не поселювалися на її етнографічній території. Ось лише недавно уряд навіть такої маленької центрально-американської держави, як Нікараґуа, наказав усім жидам забратися з країни. Ну а щодо гітлерівської Німеччини, яка намагалася (і частково навіть здійснила) тотально знищити жидівський народ, то про це всім відомо.

Також далеко не завжди існували мирні відносини між українцями та жидами. Коли в VII-X століттях хозарський каган Булан і вища хозарська каста під натиском переселених туди босфорських та малоазійських жидів (також вигнаних з тих земель) прийняли юдаїзм, тоді в 964 році київський князь Святослав, правдоподібно вбачаючи в цьому небезпеку для Київської Русі, виступив війною проти Булана, і так хозарська держава перестала існувати. Жиди розійшлися по Криму, Кавказі та по Україні-Русі. Але тому, що вони стали виконувати деякі адміністративно фінансові доручення князів і тому користувалися їхньою опікою, виникло невдоволення автохтонного населення, і в 1113 році, як подає ЕУ, під час заворушень у Києві, населення виступало також проти жидів (хоч масового переслідування, як то було в середньовічній Европі, в Україні не було).

Але як це завжди є з жидами, історія їх ніколи й ні в чому не змогла навчити, і тому вони продовжували перебувати на послугах польських займанців на Україні. Збирання податків, посередництво, оренда панських маєтків і навіть православних церков, що практикували жиди, — все це робить їх в очах населення вислужниками маґнатів. І тому під час повстання українських кріпаків проти польських окупантів „попадалося" також їхнім холуям та вислужникам — жидам. Але найбільшого удару завдало жидам повстання Богдана Хмельницького проти поляків 1848 року, під час якого жидівські автори обраховують кількість своїх жертв на 100-180 тисяч.

Не набагато покращали політичні стосунки між українцями та жидами після того, коли на руїнах царської Росії спочатку заіснувала самостійна українська держава, а потім нова форма російської імперії — Совєтський Союз. Хоч, як ми нижче побачимо, жидівська меншина в Україні під час існування Української Народної Республіки дістала такі права, яких не мала жадна інша меншина в людській історії, проте в цілому жидівське населення проявляло мало симпатій до ідеї української самостійности. За вийнятком окремих осіб (А. Марголін, З. Маргуліс, Й. Гермайзе) в українських партіях жидів майже не було. Тому, що правда то правда — під час революції на території України відбулася хвиля антижидівських погромів, до яких підбурювала малосвідоме населення російська чорносотенщина (фактично, її залишки) та недобитки царської армії. Уряд УНР не тільки нічого не мав спільного з антижидівськими погромами, але, навпаки, рішуче виступав проти них (на що є достовірні документи).

Нарешті, загальновідомо, що хоч в період між двома світовими війнами певна частина жидівського населення України щиро й самовіддано пішла на співпрацю з українським народом, на жаль, більшість жидів або стояла осторонь такої співпраці, або — щогірше — пішла на відверту службу до московсько-большевицького окупанта проти українського народу.

Чому ж існує антисемітизм? Де його коріння?

В медицині існує відоме правило: аби успішно вилікувати недугу, добрий лікар перед тим, як почати лікування, спочатку постарається знайти причину недуги, а потім візьметися за лікування.

Подібне треба сказати і про „недуги" чи ненормальності в людських взаємовідносинах. Кожен знає, що існує антисемітизм і то існує вже довгі століття — може так довго, як існує жидівський народ. До того ж існує він у всіх або майже у всіх тих країнах, де посилилися „сини Ізраїля". І ось тут виникає дуже важливе питання, хоч серед жидів ніколи не бракувало не тільки добрих лікарів, але також і добрих соціологів, історіософів і т. д., проте ніхто з них і досі чомусь не задався серйозно відповісти на питання — чому вороже ставлення населення існує лише проти жидів? Адже кожна або в кожному випадку — майже кожна держава має в себе також й інші національні меншості, проте чомусь лише проти жидівської меншости завжди існувало і ще й досі існує якесь недовір'я, підозра і т. д.

(Продовження буде)

Понад 18,000 українців з усіх...

(Продовження зі стор. 1)

ванії, голови Ад Гок комітету Балтицьких держав і України.

Своє слово він розпочав плавно українською мовою, звертаючись до присутніх теплим „Дорогі друзі" та ствердженням, що „ми зібралися сьогодні тому, що віримо в свободу і віримо у вільну Україну і ця вільна Україна наша головна ціль". Відтак, перейшовши на англійську мову, Д. Риттер подав ряд прикладів із свідчень свідків Великого голоду, підкреслюючи, що через них та інші факти цієї трагедії вільний світ знав, що совєтська влада зробила більше злочинів впродовж років 1932-33, як нацистський режим у шести роках. І тому є дуже важливим, щоб цілий світ знав про Великий голод в Україні, як знає про жидівський голокост. Саме з того приводу він, як конгресмен, стоїть за 70 іншими конгресменами, що підписали резолюцію про вшанування жертв українського голокосту. Свої палкі слова Д. Риттер знову завершив кількома реченнями в українській мові з побажанням, щоб „вогонь свободи вкінці запалав над Україною та вічно горів". Окликом „Слава Україні" Д. Риттер під рясні оплески публіки закінчив свою промову. У відповідь на те провідник програми д-р Куропась ствердив, що коли б ми мали більше таких приятелів у Палаті Репрезентантів, як саме конгресмен Д. Риттер, тоді українська справа стояла б куди краще.

Частина учасників з прапорами і транспарантами біля пам'ятника Вашінгтона.

Група членів ОДУМ.

Фрагмент біля пам'ятника Вашінгтона: ховаються під парасолями від сонця, не від дощу.

Дальше М. Куропась, зазначуючи, що українці не є одинокі, що пережили голокост, попросив до слова представника Американсько-жидівського комітету, рабина Ендрю Бейкера, який у своєму слові зазначив, що і жиди і українці стоять тут, на землі Вашінгтона, як вільні горожани, але їхні брати і сестри в СССР не мають цієї волі і однаково борються за неї, пригадуючи вільному світові злочини та переслідування червоної Москви. „Ми поділяємо спільне горе, але й спільні надії".

Черговим промовцем був Микола Плавюк, заступник президента Світового Конгресу Вільних Українців, який передав українській спільноті в ЗСА привіт від СКВУ та закликав, щоб українці впливали на вільну західню пресу відкликати її фальшиву настанову до Великого голоду та її спричинників перед п'ятдесятьма роками. Нав'язуючи до слів конгресмена Д. Риттера, М. Плавюк звернув увагу, що саме, бажаючи волі, українці колись вмирали мільйонами фізично, а сьогодні їх винищують з тих самих причин інтелектуально. Тому завданням всіх українців є після величезної праці, яку виконав Крайовий Громадський Комітет, продовжувати далі цю працю, щоб інформації про терпіння і жертви українського народу були американському світові так відомі, як недавнє зістрілення південнокорейського літака.

Кріс Герстен, голова організації Фрідом Федерейшен, звернув увагу присутніх на те, що Меморіяльна маніфестація має бути не лише пригадкою, але і запевненням, що таке не повториться, як цей штучно викликаний голод, що винищив сім мільйонів людей. Тому ми мусимо вивчити молодь про цю жахливу подію і подбати, щоб про неї були вірні та точні інформації у шкільних підручниках.

Сердечний привіт від парагвайського народу, що солідаризується з українським в боротьбі з комунізмом, висловив парагвасць-амбасадор Маріо Льопез Ескобар, президент Організації Американських Держав.

Дальшим промовцем був генерал Джордж Кіген, колишній асистент президента Д. Айзенгавера, а тепер голова дорадчої комісії палати Репрезентантів. Він закликав українців, щоб вони як жиди не дали світові забути про Великий голод і щоб про цей жахливий факт не були інформації дрібним шрифтом, а великими літерами. На його думку всі вільні народи, в тому й американський, можуть втратити свою волю, якщо не навчать дітей і майбутні покоління, хто є їхнім справжнім ворогом, а тим ворогом є Москва.

З коротким привітом в англійській мові виступив один із найчільніших російських дисидентів Владімір Буковський, який уважав своїм обов'язком бути в цей день з українцями, щоб підкреслити спільну боротьбу проти комунізму та свою дружбу з українськими політв'язнями, з якими йому прийшлося ще недавно перебувати у тюрмі — Левком Лук'яненком, Іваном Світличним і Миколою Руденком.

В імені польської організації „Солідарність" виступив її представник Марек Чисельчик, який одночасно є членом Українсько-польського товариства в Західній Німеччині. Цитуючи відомий вірш Тараса Шевченка „отак то, ляше, друже, брате... нас порізнили, розвели, а ми б і досі так жили...", він закликав до призабуття давніх непорозумінь в ім'я боротьби зі спільним ворогом: совєтською Москвою, закінчуючи окликом „Хай живе вільна Україна! Хай живе вільна Польща!"

В імені Комітету Оборони Людських і Національних Прав в Україні коротке слово виголосила його голова Уляна Мазуркевич в англійській мові, підкреслюючи важливість оборони тих прав, які совєтський уряд глибоко нарушив вже перед п'ятдесятьма роками.

Довгу чергу промовців, з яких більшість були представниками американського та чужинного світу, закінчив глибоко поетичним та зворушливим словом головний предсідник УНСоюзу і переобраний голова Української Американської Координаційної Ради д-р Іван Флис. Перефразовуючи слова відомої пісні, він розпочав цим своє слово, що „коли вони вмирали їм дзвони не грали", а закінчив оптимістичною надією, що для українського народу прийде світанок, предвісників якого ми вже бачимо сьогодні, хоча б у цій величавій Меморіяльній маніфестації.

Коротко закликав до продовження подібного для вшанування жертв Великого голоду голова місцевого організаційного комітету інж. Степан Процик, а голова КГК проф. Стерчо подякував присутнім в почесній президії Владикам Української Православної Церкви із Митрополитом Мстиславом на чолі, Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков в ЗСА пастора Василя Багрія і секретаря Об'єднання Євангельських Церков в ЗСА пастора Володимира Боровського, які всі в екуменічному дусі спільно з народом вшановують жертви Великого голоду. Він теж із зворушенням дякував усім членам Громадського Комітету та всім тисячам присутніх, що з'їхалися з цілої країни, а також з Канади та інших країн вільного світу, щоб спільно „згадати самим і пригадати іншим про цей найбільший досі злочин совєтського режиму у відношенні до невинних людей".

Члени Української Православної Ліги на тлі обеліску.

Дванадцять сенаторів і таке ж число конгресменів прислали привітальні телеграми з відповідними заявами.

Молитвою в українській та англійській мовах закінчив цю частину меморіяльних святкувань о. шамбелян Володимир Паска в імені перебуваючого в Римі Митрополита Української Католицької Церкви Стефана Сулика.

Могутнім акордом пролунали ще дві пісні виконані Капелею Бандуристів ім. Т. Шевченка під проводом Григорія Китастого, яка проспівала „Вкраїно-мати, кат сконав" і англійською мовою „Боже, благослови Америку". Силі їхньої пісні на великій площі Вашінгтону з тисячами людей і молоді, що прислухувались зі зворушенням, немов допомагало ясне сонце, яке після двох днів дощу освітило велику українську громаду в надії на цей світанок, який скорше чи пізніше мусить прийти, як це підкреслювали всі промовці.

Коли д-р Балко з місцевого організаційного комітету подав інструкції щодо дальшої частини маніфестації — походу до совєтської амбасади тисячі зібраних біля високого обеліска Вашінгтону негайно зформувалися у похід на чолі з прапорами та згідно із дорученнями впорядників рушили у напрямі Білого Дому. Першими ішли члени КГК з родинами, матері з малими дітьми у вишиваних одягах, а далі пластова молодь, старші пластуни і сеніори в своїх одностроях під проводом Начального Пластуна Юрія Старосольського і членів крайового проводу. Безконечні ряди пластунів в числі тисяча, які з'їхалися автобусами із 20-ти пластових станиць з цілого терену ЗСА навіть із далекої Каліфорнії, замикали сотні молоді ОДУМ в одностроях із своїми провідниками. Далі чергувалися в поході поодинокі групи громадян з усіх міст ЗСА з відповідними транспарантами, пояснюючими звідки вони приїхали. Багато з членів походу несло також кольорові відбитки офіційної афіші та різні написи.

Перейшовши біля Білого Дому, понад 18 тисяч маршуючих (деякі особи твердили, що було понад 20,000) попрямували у мовчанці з чорними стяжками на прапорах і чорними опасками на рукавах, замкненими для автового руху престижевими вулицями Вашінгтону 500 футів від амбасади СССР, де стояли вже приготовані поліцією загороди, щоб не пропустити маршуючих ближче, згідно з міським зарядженням.

Тут, як згадано, молодий активіст О. Дейчаківський відчитав декляраціию протесту проти злочину Москви, присутні відспівали національні гимни і спокійно та гідно розійшлися в сторону Центру ім. Кеннеді, де о год. 3-ій розпочався меморіяльний концерт.

Чисельно були репрезентовані управи і членство Українського Народного Союзу. Крім д-ра І. Флиса, участь взяли всі інші члени Екзекутиви УНС: д-р М. Куропась, сен. Павло Юзик, Ґльорія Пашен, Володимир Сохан, Уляна Дячук, Степан Гавриш; головні контролери д-р Нестор Олесницький, д-р Богдан Гнатюк; та головні радні: Іван Олежинський, Андрій Кейбіда, Василь Пастушок, Евген Іванців і Володимир Квас; і почесні члени Головного Уряду: інж. Степан Куропась, д-р Ярослав Падох, Марія Душник, Йосип Лисогір і редактор-емерит Антін Драган.

Як працюючі редактори від „Свободи" були: Зенон Снилик, Людмила Волянська і Ольга Кузьмович, а від „Українського Тижневика" — Рома Гадзевич, Юрій Зарицький і Марта Коломиєць.

Місцева поліція і глядачі з подивом стверджували гідність, повагу та порядок маршу, який рідко можна побачити в столиці держави, де майже немає тижня без демонстрацій та походів. Зокрема підкреслювано, що ця гідна постава українців виказувалася у цілому Меморіяльному Тижні, зі щоденними стійками біля совєтської амбасади та іншими зібраннями. Із захопленням та навіть певним здивуванням підкреслювано зорганізовану та численну участь пластової молоді в одностроях, які так гарно і з такою повагою були співучасниками тих меморіяльних маніфестацій. Барвистий і багаточисленний похід фільмували телевізійні станції та фотографували численні американські репортери. У вечірніх годинах усі три великі телевізійні станції передавали фрагменти із меморіяльної маніфестації на програмі крайових новинок.

(Закінчення на стор. 4)

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого ЧОЛОВІКА

бл. п.

МИХАЙЛА ЯРЕМКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ і ПАНАХИДИ

в суботу, 15-го жовтня 1983 р.,
в год. 9-ій рано,
в церкві св. Йосафата, Парма, Огайо;
в церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.;
і в церкві Успення Пресв. Богородиці в Люрді;
в неділю, 16-го жовтня 1983 р., о год. 10-ій рано
в церкві св. Андрея, Парма, Огайо.

Рідних, Приятелів і Знайомих прошу згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.

ІВАННА — дружина з родиною

Ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що в суботу, 1-го жовтня 1983 року відійшов у Вічність

бл. п.

ДМИТРО ГРИГОРОВИЧ ВЕРБА

народжений 27-го квітня 1902 року в Каневі, Україна.

Учасник Української Армії УНР — Зимових Походів Армії УНР, Лицар ордерів Залізного Хреста і Симона Петлюри, викладач Української Господарської Академії в Подєбрадах, Чехо-Словаччина та в УТГІ.

ПОХОРОН в середу, 5-го жовтня 1983 року, о год. 12-ій дня на українськім православнім цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
РАЇСА й ЮРІЙ ЧЕРНИ з сином ІГОРЕМ
ЗІНАЇДА та МИКОЛА МИСЬКІВ з доньками НАТАЛКОЮ і РОКСАНОЮ

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Знайомими,
що 1-го жовтня 1983 р., на 85-му році життя,
зупинилося серце
нашого Дорогого
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

Проф. Петра Михайловича Шинкаря

народженого на Київщині, Україна.

ПОХОРОННИМИ ДЕТАЛЯМИ завідує Peter Murianka, director of funeral, (215) DA 9-9000.

Горем прибиті:

дружина — ПАРАСКА
дочка — ВАРКА з чоловіком ОЛЕКСАНДРОМ
внук — ВОЛОДИМИР

Замість квітів на могилу, Родина дарує 500.00 дол. на потреби часопису УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ в Дітройті, Миш.

Незабутній...

(Закінчення зі стор. 1)

пали двічі) співачка, улюбLениця вашінгтонської концертової публіки, продемонструвала своє вміння інтерпретувати сучасну українську музику в композиції Володимира Вірменича „Пісня спаленого поля" та арією Мавки з опери „Лісова пісня" Віталія Кирейка „О, не журись за тіло".

На закінчення першої частини Концерту понад 120 хористів, членів відомого хору „Думка" з Ню Йорку, під керівництвом диригента Семена Комірного, підсиленого Українським хором Вашінгтону, під керівництвом дир. Петра Круля, дали блискучу кантату Лисенка на слова Тараса Шевченка „Б'ють пороги", разом з Ферфекс оркестрою і з солістом-басом Андрієм Добрянським і тенором О. Гельбіґом. Спів цих двох хорів і гра симфонічної оркестри, яка наскрізь перейнялася незрівняною красою цього хорового шедевру, спонукала 2800 глядачів у залі зірватися в овації зі своїх місць. Вигукам „браво", „слава" і „біс" не було меж. Зворушені, видимо, виконавці, яких так щиро оплескувано від одної точки програми до іншої, здавалося, бажали перевищити себе, і вже в другій частині програми, яка розпочалася після короткої перерви, овації для виконавців ішли одна за одною.

У цій другій частині Концерту на відкритій сцені уставилися понад оркестрою зібрані хори — „Думка" і Український хор Вашінгтону, а в центрі станули півсотні українських бандуристів-кобзарів, з Української Капелі Бандуристів ім. Шевченка з Дітройту під керівництвом легендарного вже за його життя маестра Григорія Китастого. Першою піснею бандуристів була „Блажен муж, алилуя" стародавній кант в обробці композитора Андрія Гнатишина. Історична пісня „Чорна рілля ізорана" в обробці Станислава Людкевича була проспівана, здавалося з особливим спрямуванням — викликати тіні мільйонів замучених українських хліборобів, бо це була вона — „Чорна рілля ізорана /і трупами усіяна,/ білим тілом зволочена/ і кров'ю сполочена", що бажає розповісти світові святу правду про український „Забутий Голокост", а надхненний спів створював нереальне наче почуття позачасовости у глибокому трагізмі України — „житниці Европи", коли її 50 років тому обернено було червоною Москвою у суцільне цвинтарище, тільки без хрестів... Солювали Ігор Зам'ятий і О. Мороз.

Пісня „Вставай народе", на слова Івана Багряного з музикою Г. Китастого , вселяла віру в те, що правда встане (заспівував Ярема Цісарук). Пісня підготувала слухачів до могутнього і надхненного співу Шевченкового „Реве та стогне Дніпр широкий" (обробка Данила Крижанівського), яким завершено окремий виступ бандуристів, після чого вони співали знову на закінчення Концерту разом з іншими хорами у прегарному й потужному фіналі „Засвіт встали козаченьки", з опери „Тарас Бульба".

Поміж виступом бандуристів та кінцевим вінцем цієї імпрези, був знову виступ солістки Ренати Бабак з арією Аїди „O patria mia" з одноіменної опери Джузеппе Верді, маестра Андрія Добрянського в арії Навуходоносора з одноіменної опери того ж Верді — „Tu sub laebro di veggenti", і дует Леонори й ігумена Ґвардіяно з „Forza del destino" теж Верді — „Ma c'el mi respengesse". Обох співаків вітала й проводила зі сцени очарована бездоганним виконанням публіка бурхливими оплесками з частими окликами схвалення й подиву, після чого грала знову оркестра.

З хвилюванням і майже в стані мистецької екстази спринято передостанню точку програми — увертюру до опери „Тарас Бульба", у виконанні Симфонічної оркестри, яка грала з надхненням „як ніколи", за власною оцінкою цих зворушених й потрясених красою української музики неукраїнських музикантів, яким також передався загальний настрій і ентузіязм глядачів, співаків, хористів, бандуристів та диригентів.

Після виступу оркестри весь кількасотнії гурт музик і співаків виконав бравурне закінчення Меморіяльного Концерту вже згаданим фіналом — „Засвіт встали козаченьки", пісні, написаної здогадно леґендарною Марусею Чурай, народним піснярем, ще в часи Гетьманщини. Захоплення публіки було безмежне, а на залі і на сцені не було незволожених сльозою очей, коли і виконавці і слухачі стали одним єством, причастившись з джерела, що йому ім'я — безсмертні скарби музичної культури українського народу.

Понад програмою весь колектив виконав „Чорними хмарами вкрита руїна" — композицію „Марш Україна" Г. Китастого на слова І. Багряного, пісню, що стала начебто бойовим кличем наших кобзарів, і вони її спопуляризували серед усіх українців на поселеннях. Сольо заспівував Юрко Оришкевич, Віктор Шевель і Ярема Цісарук.

На сцену, після закінчення програми, по заслужені вияви признання вийшли всі чотири диригенти, маестри — Г. Китастий, В. Гадсон, С. Комірний і П. Круль, і заля встала знову для овації .І ось, на невідступне прохання В. Гадсона, був примушений під бурхливі оплески вийти і „винуватець торжества" сам Юрій Повстенко, імпрезовий референт КГКомітету, якому в першу чергу належить і задум і здійснення цього незабутнього Концерту, „якого у нас вже дуже давно не було", — за висловом багатьох-багатьох слухачів-глядачів. Цей під кожним оглядом незвичайної краси й глибини Концерт, — як довідуємося, — дістав небувало високу оцінку від найвизначніших музичних критиків столиці, які однодушно назвали цю особливу імпрезу — найкращим концертом року в Кенеді Центрі і взагалі у Вашінгтоні. Про ці захоплені фахові відгуки американської преси буде мова в щоденнику окремо.

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

September 30, 1983

I am proud to join those assembled for this Memorial Concert in honoring the memory of those lost in the Ukrainian Famine of 1932–33.

On this occasion, we acknowledge the terrible suffering and death that took place during the farm collectivization and subsequent forced famine and severe repression. That attempt to crush the life, will, and spirit of a people by a totalitarian government still holds meaning for people around the world today.

I commend your participation in this observance and the moral concerns it reflects. May it serve as a reminder to each of us of the great value of human liberty and dignity.

Ronald Reagan

Привіт президента Р. Реґена, що його відчитав К. Томлінсон.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

СТ „Україна" Торонто — Бремптон СК 1:0
СТ „Україна" Торонто — Европа СК 0:1
СТ „Україна" Торонто — Вест Індія ЮНТ 5:2

Продовжується сезон копаного м'яча в лізі „Торонто енд Дистрикт", в першій дивізії якої виступає в цьому році 1-ша дружина СТ „Україна". В трьох останніх змаганнях, що відбулися відповідно в днях 4 - 11 - 17-го вересня ц.р., наша дружина здобула дві заслужені перемоги і тільки в одній втратила обидві точки.

Перший раз за останні 20 років існування СТ „Україна" виступає в своєму, тобто українському складі, в якому змагаються: А.Філь, І. Прокіпчук, Р.Мушка, І.Сулімка, Л.Довгалюк, М.Гарапин, Б.Липка, М.Свинтух, С.Мельник, М.Сас, Я. Дичковський, М.Демічіяно, Р.Сабидей, В.Салюк, М.Ренпенда, Б.Дмитров, В.Білох, Е.Сулімка, М.Одинський. Тренером дружини є Ігор Прокіпчук, дуже добре справляється з працею провідника дружини Б.Липка, якому асистує А.Філь.

М.Гарапин

УСО „Тризуб" — „Данубія" СК 2:1

Свої чергові змагання „Тризуб" відбув на виїзді з клюбом „Данубія" у неділю, 18-го вересня ц.р. Коротка і вузька, а до того ще й нерівна площа відповідала краще кондиційно сильнішим змагунам „Данубії", що часто загрожували воротам „Тризуба". Цим разом наша дружина не заграла задовільно, змагуни грішили неточними подачами і головно не викінчували навіть ті позиції, що їх зуміли випрацювати. В перших 20-ох хвилинах „Тризуб" мав перевагу, і в тому часі Сесак двократно пробився у підворіття „Данубії", але його два гарні стріли вправно зловив їхній воротар. Після цього до перерви німці перейняли ініціятиву та примусили нашу дефензиву до солідної праці, яка зуміла вдержати вислід 0:0.

Пороблені деякі зміни складу „Тризуба" в часі перерви виявилися доцільними й корисними. Звичайно краще почав грати наш напад, який став більш агресивним. В 65-ій хвилині з одної з чергових акцій Санторе-Ґамбаро, Лесів ефективним стрілом під поперечку воріт гостей здобув ведення 1:0. У 80-ій хвилині напад німців провів швидку контратаку, з якої, не без помилки воротаря „Тризуба", вирішили вислід 1:1. Після цього обидві дружини виявили багато завзяття, обидві були намірені здобути вирішального про перемогу голя. Щасливішими виявилися наші змагуни, які, одначе, випрацювали це щастя, коли дві хвилини перед закінченням тієї зустрічі Санторе з гарної подачі Лесіва встановив переможній вислід 2:1. Після тієї перемоги „Тризуб" займає в показнику табелі ігор — перше місце.

Резерва „Тризуба" зазнала поразки з резервою „Данубії" 1:2. Єдиного голя для „Тризуба" здобув Яримович.

М.С.

УКРАЇНСЬКА ДРУЖИНА В ІГРАХ ЗА ЧАШІ ЕВРОПИ

Донецьке „Шахтар" — Нюкебінґ (Данія) 5:1

Здобувши чашу Совєтського Союзу, донецький „Шахтар" закваліфікувався, згідно з правилами Федерації копаного м'яча Европи, до ігор за чашу Европи, в яких беруть участь клюби европейських країн, які здобули чаші в своїх державах. В першій рунді, що відбулася минулого тижня, українські футболісти перемогли, на виїзді в Данії клюб Нюкебінґ високим вислідом 5:1. Відплатні змагання з цим клюбом відбулися на стадіоні українських вуглекопів в Донецьку. Здобувши цю велику перемогу донеччани майже запевнили собі право змагатися у другій рунді ігор за цю престижеву чашу.

Київ „Динамо" — Лаваллюа (Франція) 0:0

Не везе в цьому році київській дружині, яку футбольна Федерація Совєтського Союзу передала старшобратньому тренерові Морозову. На початку року києвляни відпали від ігор за чашу імперії, пасуть задніх в ліґовій „молотілці" і, врешті, недавно започаткували свій виступ за чашу Европейської Футбольної Федерації. Виступаючи у себе вдома у перших змаганнях першої рунди, києвляни закінчили незадовільним вислідом 0:0. Тепер у відплатних змаганнях у себе вдома французам вистачить одного ґоля переваги для ілімінації тієї української дружини від дальших ігор за цю чашу.

Збірна СССР — „Герта" Зах. Берлін 2:2

Дня 6-го вересня ц.р. збірна СССР, що її тренером є Валерій Лобановський з Києва, відбула поїздку до Західнього Берліна, де провела товариські змагання з місцевим клюбом „Герта", які закінчилися компромітуючим для збірної вислідом 2:2. Вже до перерви німці вели 1:0. Після перерви вислід вирівняв Олег Блохін (київське „Динамо"). В дальшому ході гри збірна вела 2:1, але в 72-ій хвилині „Герта" вирівняла 2:2. Крім вже згаданого київського змагуна, в збірній виступили ще такі українці: Дом'яненко, Балтача, Баль, Буряк і Євтушенко, усі з Києва, та Литовченко (з Дніпропетровське). З інших неросійських футболістів у збірній виступали: Чівадзе, Оганесян, Сулаквалідзе і Боровський. Вистачить двох росіян Протасова і Тарханова, щоб цю збірну називали „російською". Чи це не глум?

(от)

Згадаймо самі...

(Продовження зі стор. 1)

Поставлення пам'ятника українському національному генієві і пророкові Тарасові Шевченкові на недалечкій від цього пам'ятника Вашінгтонові публічній площі... Відкриття того пам'ятника в приявності кругло стотисячної маси народу. Також і наше меморіяльне зібрання та наша меморіяльна програма тут сьогодні є заповідниками того українського світанку, заповідниками здійснення Шевченкового пророцтва, що раніше чи пізніше, але Україна, український народ, таки діждеться колись свого Вашінгтона з його праведним законом!

На світлу пам'ять мільйонів українських мучеників голодоморства, що їх тут сьогодні згадаємо і вшановуємо, присягнімо, що з нашого боку чинитимемо все можливе, щоб Україна таки діждалась свого Вашінгтона з його праведним законом, і щоб цей день приспішити!

І так нам, Всемогучий Боже, допоможи!

НІЛ КІННОК, 41—ЛІТНІЙ валієць, був вибраний головою британської партії праці і зайняв місце 70-літнього Майкла Фута, який зрезигнував з головства партії після її катастрофальної прогри в останніх парляментарних виборах у червні ц.р. Він стане прем'єрміністром, якщо партія праці здобуде більшість у наступних парляментарних виборах. Але зараз він стоїть в обличчі реорганізації партії та потреби привернути єдність робітничого руху і переконати більшість населення, що партія праці провадитиме країною краще ніж теперішня консервативна партія.

Понад 18,000 українців...

(Закінчення зі стор. 3)

Як уже інформовано раніше, в середу 28-го вересня три молоді священики, які роздавали летючки біля Аерофлоту, мали сутичку із совєтськими „кореспондентами", а відтак коли старалися відмовляти молитви на сходах амбасади поліція їх усунула. У вівторок 27-го вересня заходом місцевого комітету відбулася пресова конференція з участю проф. Конквеста, Майкела Новака, проф. Марти Богачевської-Хом'як і Лєва Копелєва, а в четвер 29-го вересня члени Конгресу перевели спеціяльну програму для вшанування жертв Великого голоду.

В суботу увечері і в неділю вранці у всіх місцевих церквах відправлялися Служби Божі і Панахиди.

Напередодні Меморіяльної маніфестації, програму, якої дещо змінено, зокрема похід, на інструкції поліції, відбулася у пополудневих годинах коротка церемонія біля пам'ятника Т. Шевченка в присутності місцевих і деяких вже прибулих з інших місцевостей громадян.

Програму відкрив і нею проводив проф. Стерчо, а з короткими промовами виступили після молитви, що її відмовив о. Тарас Лончина, — Андрій Шевченко, голова ОДУМ, свідки голоду Петро Байбак і проф. д-р Михайло Воскобійник та проф. д-р Михайло Пап. Кінцеву молитву відмовив о. Богдан Сенцьо, а присутні спонтанно відспівали український і американський гимни. У стіп пам'ятника поставлено вінок, а біля нього пластуни і одумівці тримали стійку.

Два кардинали...

(Закінчення зі стор. 2)

теріялізму" та його небезпеки для народу, який не хоче існувати на колінах.

Живемо справді у незвичайному світі. Стоять проти себе дві великі, але абсолютно різні сили. Режим Ярузельського вимагає, щоб суспільство дивилось на владу, як крілик на боа констріктора. Але „крілик" відмовляється бути спаралізований страхом. Після проголошення воєнного стану в Польщі почало виходити друком біля тисячі назв підземної преси. Деякі назви незабаром зникли, але значення мали.

Кого з двох кардиналів послухає польська молодь? Польща має молодь від 16-ти до 30-ти років. Вона закоштувала свободи, яка не впала з неба. За свободу треба битись вже тепер. Її ніхто для молоді не вибore. Історія не подарує Польщі свободи.

Одним з фундаментів совєтської системи є знищення політичної культури народу. Одначе політична культура в Польщі ще не загинула. Все таки життя в Польщі спаралізоване. Сьогодні після зачинення крамниць на вулицях порожньо. Нема людей в кав'ярнях, багато порожніх місць в кінах і театрах. До руїни йде не тільки держава, винищується нарід біологічно і морально. Людина просто не хоче забави чи відпруження. Брак енерґії. Біганина за біологічною екзистенцією нищить нарід. Варто побачити на кілометр довгі черги перед пекарнями у п'ятницю перед вільним днем-суботою. Стоять там здебільшого жінки після праці на фабриках.

Соціологи вирахували, що працююча жінка в Польщі спить тільки чотири години на добу. Велика смертність немовлят. Жінки тяжко хворіють. Багато немовлят родяться ненормальними. Люди сварливі і ненавидять себе. Вульгарні бійки та сварки в чергах. Життя молодих подруж ненормально тяжке. Обоє як правило працюють і практично себе не бачать. Життя батьків веде до гострих конфліктів. Для дітей бракує місць у дитячих садках і передшкіллях. На купівлю кооперативного помешкання навіть за доляри треба чекати кілька років.

Інтеліґенцію знищено, або загнано у внутрішню еміґрацію.

У Москві предбачають довге існування диктатури Ярузельського.

Варшавський кореспондент італійської Corriere написав без звичайної дипломатичної куртуазії: „Нехай Ґлемп (без титулу) не думає, що на польській сцені є тільки двох акторів — він і Ярузельський. Є третій актор — це та частина суспільства, яка дала „Солідарності" мандат на переговори з урядом. Суспільство мандат не відкликало. Буде велика помилка, якщо Церква забуде про те".

Адам Міцкевич на чужині у Франції молився так:

За велику війну, за
свободу народів,
За зброю і стяги наші,
За щасливу смерть
на полі бою.
За упокоєння костей
наших на рідній землі.
За цілість і свободу
батьківщини нашої
Молимося Тобі, Господи

Ще про З'їзд...

(Закінчення зі стор. 2)

воювати партія, або партократія. Наш визвольний фронт — це фронт, на якому буде ввесь наш народ, бо тільки такий фронт є здібний вести боротьбу до переможного кінця.

Членство наших комбатантських організацій є просякнуте патріотизмом і тому без особливої пропаганди керується загальним добром народу. Комбатантські організації роздорів не хочуть і все будуть підтримувати працю тих провідників, які з'єднують нарід, а стояти будуть осторонь партійних поділів.

Перед організаціями Визвольного Фронту лежить завдання далеко ближче їм і ближче них. Хай з'єднають вони націоналістичні угрупування розбиті аспіраціями провідництва, бо це дасть українському національному угрупуванню давню повагу. Щойно по консолідації всіх націоналістичних угрупувань загал наш вирішить з ким треба співпрацювати на національній ниві. В такій ситуації нема потреби завогнювати громадське життя боротьбою за провідництво, а треба стреміти втримати правопорядок, бо тільки правопорядок є рушійною силою солідної праці в кожній ділянці громадського життя.

М. Ліщинський

Філядельфія, Па.